

What does the word "Passover" (פֶּסַח, *pesach*) mean?

Tim Hegg • TorahResource • 2009

As we approach the coming of Passover, we are preparing our homes and our hearts to celebrate this annual festival of our redemption, זְמַן חֲרוּתֵינוּ, *z'man ch'ruteinu*, "the time of our freedom." As we consider the rich history of this appointed time, we recognize that the primary focus of our celebration is the awesome power and faithfulness of God Who brought about our redemption from Egypt, an event that would forever stand as a model and demonstration of how God effects redemption, not only historically but also eternally.

Interestingly, the English word "Passover" has become so commonplace that many people never stop to ask what the word actually conveys. Most people when asked what the word "Passover" means have this idea: that as God went throughout Egypt taking the life of the firstborn in each household, He "skipped" or "passed over" the houses of the Israelites marked by the blood upon the door posts. For many people, the word "Passover" means to "pass by" or "skip." But is this really what the Hebrew verb and its corresponding noun mean? While there is some debate about the range of meaning these Hebrew words convey, when we look at the various contexts in which the words are used, we discover some important and interesting facts.

The Hebrew verb פָּסַח (*pasach*), from which we derive the noun פֶּסַח (*pesach*, "passover), appears to convey a "to limp," "to stagger," "to jump or move with an uneven gate," or even "to perform a hobbling dance." Note the following examples all of which employ words derived from the root *pasach*:

For no one who has a defect shall approach: a blind man, or a lame man (פֶּסֶיִחַ, *piseich*), or he who has a disfigured face, or any deformed limb... (Lev. 21:18). Now Jonathan, Saul's son, had a son crippled in his feet. He was five years old when the report of Saul and Jonathan came from Jezreel, and his nurse took him up and fled. And it happened that in her hurry to flee, he fell and became lame (וַיִּפְּסֵיֵחַ, *vayipaseiach*). And his name was Mephibosheth. (2Sam 4)

Wat betekent het woord "Pesach" (פֶּסַח, *pesach*)?

Tim Hegg - TorahResource - 2009

Terwijl Pesach nadert, bereiden we onze huizen en onze harten voor op het vieren van dit jaarlijkse feest van onze verlossing, זְמַן חֲרוּתֵינוּ, *z'man ch'ruteinu*, "de tijd van onze vrijheid." Als we de rijke geschiedenis van deze vastgestelde tijd overdenken, erkennen we dat de primaire focus van onze viering de ontzagwekkende kracht en trouw van God is, die onze verlossing uit Egypte tot stand bracht, een gebeurtenis die voor altijd zou staan als een model en demonstratie van hoe God verlossing teweegbrengt, niet alleen historisch maar ook eeuwig.

Het is opmerkelijk dat het woord "Pesach" zo gewoon is geworden dat veel mensen er nooit bij stilstaan en zich afvragen wat het woord eigenlijk inhoudt. De meeste mensen die gevraagd worden wat het woord "Pascha" betekent, hebben het idee dat God, toen Hij door Egypte trok en het leven nam van de eerstgeborenen in elk huishouden, de huizen van de Israëlieten die gemarkeerd waren door het bloed op de deurposten, "oversloeg" of "voorbijging". Voor veel mensen betekent het woord "Pascha" "voorbijgaan" of "overslaan". Maar is dit werkelijk wat het Hebreeuwse werkwoord en het bijbehorende zelfstandig naamwoord betekenen? Hoewel er enige discussie bestaat over de betekenis van deze Hebreeuwse woorden, ontdekken we, wanneer we kijken naar de verschillende contexten waarin de woorden worden gebruikt, enkele belangrijke en interessante feiten.

Het Hebreeuwse werkwoord פָּסַח (*pasach*), waarvan we het zelfstandig naamwoord פֶּסַח (*pesach*, "pascha") afleiden, lijkt een "mank lopen", "wankelen", "springen of bewegen met een ongelijke tred," of zelfs "een hinkelende dans uitvoeren" te betekenen. Let op de volgende voorbeelden die allemaal woorden gebruiken die zijn afgeleid van de wortel *pasach*:

Want niemand die een gebrek heeft, zal naderen: een blinde, of een kreupele (פֶּסֶיִחַ, *piseich*), of hij die een misvormd gezicht heeft, of enig misvormd ledemaat... (Lev. 21:18). Jonathan nu, de zoon van Saul, had een zoon die kreupel was aan zijn voeten. Hij was vijf jaar oud toen het bericht van Saul en Jonathan uit Jizreël kwam, en zijn voedster nam hem op en vluchtte. En het gebeurde dat hij in haar haast om te vluchten viel en kreupel (וַיִּפְּסֵיֵחַ, *vayipaseiach*) werd. En zijn naam was Mephibosheth. (2Sam 4)

Then they took the ox which was given them and they prepared it and called on the name of Baal from morning until noon saying, "O Baal, answer us." But there was no voice and no one answered. And they leaped (וַיִּפְּחוּ, *vayephas'chu*) about the altar which they made. (1Kings 18:26)

Toen namen zij de os, die hun gegeven was en zij bereidden hem en zij riepen de naam van Baäl aan van de morgen tot de middag, zeggende: "O Baäl, antwoord ons." Maar er was geen stem en niemand antwoordde. En zij sprongen (וַיִּפְּחוּ, *vayephas'chu*) rond het altaar dat zij gemaakt hadden. (1Koningen 18:26)

Indeed, throughout the Tanach, the Hebrew word that most often stands behind our English word "lame" is פִּסְיָא (*piseiach*), based upon the verb פָּסַח (*pasach*) from which the noun פִּסְיָא (*pesach*) is derived.

Inderdaad, in de hele Tanach is het Hebreeuwse woord dat het vaakst schuilgaat achter ons Nederlandse woord "kreupel" פִּסְיָא (*piseiach*), gebaseerd op het werkwoord פָּסַח (*pasach*) waarvan het zelfstandig naamwoord פִּסְיָא (*pesach*) is afgeleid.

Given these data, one wonders why the verb *pasach* and the derived noun *pesach* would have been used in connection with the Exodus and the subsequent festival that commemorates it. The fact that the early English translators coined the word "Passover" tells us how they understood the Hebrew word: God "passed by" or "skipped" the Israelites homes as He went about enacting the final plague against the first born of Egypt. But it seems strange that a Hebrew word so often associated with lameness, stumbling, or an uneven gait would be used in this way. Perhaps there is another explanation.

Tegen deze achtergrond vraagt men zich af waarom het werkwoord *pasach* en het afgeleide zelfstandig naamwoord *pesach* gebruikt zouden zijn in verband met de Exodus en het daaropvolgende feest dat dit herdenkt. Het feit dat de vroegere vertalers het woord "Passover" bedachten vertelt ons hoe zij het Hebreeuwse woord begrepen: God "ging voorbij" de huizen van de Israëlieten of "sloeg ze over" terwijl Hij de laatste plaag tegen de eerstgeborenen van Egypte uitvoerde. Maar het lijkt vreemd dat een Hebreeuws woord dat zo vaak wordt geassocieerd met kreupelheid, struikelen, of een ongelijke tred, op deze manier zou worden gebruikt. Misschien is er een andere verklaring.

When we look at the Exodus text that describes the events of Israel's redemption from Egypt, we discover that two different verbs are used: עָבַר (*'avar*), "to pass by, cross over" and פָּסַח (*pasach*), the verb we are studying.

Wanneer we naar de tekst van Exodus kijken, die de gebeurtenissen van Israëls verlossing uit Egypte beschrijft, ontdekken we dat er twee verschillende werkwoorden worden gebruikt: עָבַר (*'avar*), "passeren, oversteken" en פָּסַח (*pasach*), het werkwoord dat we bestuderen.

For I will go through (עָבַרְתִּי *'avarti*) the land of Egypt on that night, and will strike down all the firstborn in the land of Egypt, both man and beast; and against all the gods of Egypt I will execute judgments - I am the LORD. (Ex 12:12)

Want Ik zal doortrekken (עָבַרְתִּי *'avarti*) door het land Egypte in die nacht, en Ik zal alle eerstgeborenen in het land Egypte neerslaan, zowel mens als dier; en tegen alle goden van Egypte zal Ik oordelen - Ik ben de HEERE. (Ex 12:12)

For the LORD will pass through (עָבַר, *'avar*) to smite the Egyptians; and when He sees the blood on the lintel and on the two doorposts, the LORD will pass over (פָּסַח, *pasach*) the door and will not allow the destroyer to come in to your houses to smite you. (Ex 12:23)

Want de HEERE zal er doorheen gaan (עָבַר, *'avar*) om de Egyptenaren te slaan; en wanneer Hij het bloed aan de bovendorpel en aan de twee deurposten ziet, zal de HEERE voorbij (פָּסַח, *pasach*) de deur gaan en zal Hij niet toelaten dat de verwoester in uw huizen komt om u te slaan. (Ex 12:23)

Here we find very interesting language! Adonai is the One Who is going throughout the land of Egypt to strike down the firstborn, yet when He sees the blood upon the doorposts of the Israelite homes, He "passes over the door," the result of which is that He "will not allow the destroyer" to come into the house.

Hier vinden we zeer opmerkelijke bewoording! Adonai is Degene Die door het land Egypte gaat om de eerstgeborenen neer te slaan, maar wanneer Hij het bloed op de deurposten van de Israëlitische huizen ziet, "gaat Hij de deur voorbij," met als resultaat dat Hij "de verwoester niet zal toelaten" in het huis te komen.

There are two other texts which utilize the verb **פָּסַח** (*pasach*) which may shed light on the meaning of *pasach* as it is used in connection with the exodus from Egypt and the Passover festival that commemorates that momentous event. These are 1Kings 18:21 and Isaiah 31:5. In 1Kings 18:21, Elijah is admonishing the people of Israel to put their complete faith in Adonai. He commands them to stop "wavering" between two options (trusting Adonai or trusting Ba'al):

Elijah came near to all the people and said, "How long will you hesitate between two opinions? If the LORD is God, follow Him; but if Baal, follow him." But the people did not answer him a word. (1Kings 18:21)

Of interest to us is the phrase "How long will you hesitate between two opinions?" The Hebrew is **פָּסַחְתֶּם עַל-נַפְשֵׁי הַסְּעִפִּים**. The Hebrew word translated "hesitate" is our word *pasach*. We could say it this way. "How long will you keep on *pas aching* between two opinions?" Since the Hebrew lexicons suggest that the meaning "to limp/ to wobble" is the most often the basic sense of the verb, the English translators took it to mean "How long will you stumble around without making up your mind?" Note the KJV: "How long halt ye between two opinions?" and the JPS: "How long will you keep hopping between two opinions?" But there are other factors that raise questions about how to translate this verse. First, the word translated "opinions" is from a cluster of Hebrew nouns (all based on the root **פָּסַח**, *sa'aph*) which most likely means "branches" or even the of a branch. Note the following: Is 17:6; 27:10, "branch" (**פָּסַח**); Is 10:33, "trim branches" (**פָּסַח**); Ezek 31:6,8, "slender branch" (**פָּסַח**). Second, the preposition translated "between" is actually **עַל** (*'al*, usually meaning "upon" or "against") which does not really convey the sense of "between." If that had been the meaning intended, we would expect the preposition **בֵּין** (*bein*, "between," "among") to be used. Given these facts, we have good cause to seek a better translation.

It may be that the use of the verb *pasach* in Isaiah 31:5 offers an important clue, not only to the proper understanding of 1Kings 18:21, but also to the use of the verb *pasach* in the exodus narrative:

Like the birds that fly, even so will the LORD of Hosts shield Jerusalem, shielding and saving, protecting (**פָּסַח**, *pasoch*) and rescuing. (Is 31:5)

Er zijn twee andere teksten die het werkwoord **פָּסַח** (*pasach*) gebruiken, die licht kunnen werpen op de betekenis van *pasach* zoals het wordt gebruikt in verband met de uittocht uit Egypte en het Pesachfeest dat deze gedenkwaardige gebeurtenis herdenkt. Dit zijn 1Koningen 18:21 en Jesaja 31:5. In 1Koningen 18:21, vermaant Elia het volk van Israël om hun volledige vertrouwen in Adonai te stellen. Hij beveelt hen te stoppen met "aarzelen" tussen twee opties (vertrouwen op Adonai of vertrouwen op Ba'al):

Elia kwam tot het gehele volk en zei: "Hoe lang zult gij aarzelen tussen twee meningen? Indien de HEERE God is, volgt Hem; maar indien Baäl, volgt hem." Maar het volk antwoordde hem geen woord. (1Koningen 18:21)

Van belang voor ons is de zin "Hoe lang zult gij aarzelen tussen twee meningen?" Het Hebreeuws is **עַל-נַפְשֵׁי הַסְּעִפִּים פָּסַחְתֶּם**. Het Hebreeuwse woord dat vertaald is met "aarzelen" is ons woord *pasach*. We zouden het zo kunnen zeggen. "Hoe lang blijf je twijfelen tussen twee meningen?" Omdat de Hebreeuwse lexicons suggereren dat de betekenis "hinken/wiebelen" het vaakst de basisbetekenis van het werkwoord is, hebben de vertalers het zo opgevat dat het betekent "Hoe lang blijf je rondstompelen zonder een beslissing te nemen?" Let op de KJV: "Hoe lang houdt gij halt tussen twee meningen?" en de JPS: "Hoe lang blijft gij hinkelen tussen twee meningen?" Maar er zijn andere factoren die vragen oproepen over hoe dit vers vertaald moet worden. Ten eerste is het woord "meningen" vertaald vanuit een cluster van Hebreeuwse zelfstandige naamwoorden (allemaal gebaseerd op de wortel **פָּסַח**, *sa'aph*) dat hoogstwaarschijnlijk "takken" betekent of zelfs deel van een tak. Let op het volgende: Jes 17,6; 27:10, "tak" (**פָּסַח**); Jes 10:33, "takken afsnijden" (**פָּסַח**); Ezech 31:6,8, "slanke tak" (**פָּסַח**). Ten tweede, het voorzetsel vertaald "tussen" is eigenlijk **עַל** (*'al*, wat gewoonlijk "op" of "tegen" betekent) wat niet echt de betekenis van "tussen" overbrengt. Als dat de bedoeling was geweest, zouden we verwachten dat het voorzetsel **בֵּין** (*bein*, "tussen", "onder") gebruikt zou worden. Gezien deze feiten hebben we goede redenen om een betere vertaling te zoeken.

Het kan zijn dat het gebruik van het werkwoord *pasach* in Jes. 31:5 een belangrijke aanwijzing biedt, niet alleen voor het juiste begrip van 1Kon. 18:21, maar ook voor het gebruik van het werkwoord *pasach* in het exodus-verhaal:

Zoals de vogels die vliegen, zo zal de HEERE der heerscharen Jeruzalem beschermen en redden, beschermen (**פָּסַח**, *pasoch*) en redden. (Jes. 31:5)

In this text Isaiah is describing the saving work of Adonai in regard to Jerusalem, and he does so by using the metaphor of a bird. When a mother bird is protecting her young in the nest, she may flutter above them to warn off predators. What is striking in the Is 31:5 text is that our verb *pasach* is used together with the verbs נָגַן, *nagan*, "to defend," נָצַל, *natzal*, "to save, deliver," and מָלַט, *malat*, "to rescue." Isaiah pictures Adonai as a bird hovering over her nest to defend, save, protect, and rescue Jerusalem. Here, our verb *pasach* clearly means "to protect," not "to pass by" or "to skip over." Could this same metaphor, of a fluttering bird, be at work in 1Ki 18:21 and help explain the use of the verb *pasach* there? It seems quite likely that it is. When we remember that the Hebrew word translated "opinions" could well mean "branches," the picture comes into focus. This is what Elijah is telling the people of Israel: "Stop being like a bird fluttering over two branches, unable to decide upon which one to perch. Land already!"

Thus, from the basic sense of "limp" or "wobble," the verb also was used to mean "go back and forth" and could describe the actions of a bird hovering or fluttering over branches or over the nest. Given this extended semantic range, Isaiah chooses *pasach* to describe how a bird might protect its young within the nest and applies this to the purpose of God to shield, save, protect, and rescue Jerusalem.

Now this meaning of the verb fits the context of Exodus 12:28 perfectly. Adonai Himself "*pasachs*" over the door of the Israelite homes to protect them from the destroyer. But this raises another question: is Adonai the destroyer in the 10th plague or is it someone else? As I noted above, Ex 12: 12 makes it clear that it was Adonai Who was going throughout the land of Egypt to smite the firstborn of the Egyptians, but in v. 23 Adonai is the One who "hovers over" the door to protect the Israelite house from "the destroyer." What is going on here? There appears to be two individuals at work in this verse, Adonai and "the destroyer."

In the traditional Pesach *haggadah*, it is emphasized that Adonai, not an angel, was the One Who smote the firstborn of Egypt. Introducing the enumeration of the 10 plagues, the *haggadah* recites Ex 12:12 with added commentary:

'And the LORD brought us out of Egypt' - not through an angel, and not through a seraph,

In deze tekst beschrijft Jesaja het reddende werk van Adonai met betrekking tot Jeruzalem, en hij doet dit door de metafoor van een vogel te gebruiken. Wanneer een moedervogel haar jongen in het nest beschermt, kan zij boven hen fladderen om roofdieren te waarschuwen. Wat opvalt in de tekst van Jesaja 31:5 is dat ons werkwoord *pasach* samen wordt gebruikt met de werkwoorden נָגַן, *nagan*, "verdedigen," נָצַל, *natzal*, "redden, verlossen," en מָלַט, *malat*, "redden." Jesaja toont Adonai als een vogel die boven haar nest zweeft om Jeruzalem te verdedigen, te redden, te beschermen en te redden. Hier betekent ons werkwoord *pasach* duidelijk "beschermen", niet "voorbijgaan" of "overslaan".

Zou dezelfde metafoor, van een fladderende vogel, aan het werk kunnen zijn in 1Ki 18:21 en daar het gebruik van het werkwoord *pasach* kunnen helpen verklaren? Het lijkt zeer waarschijnlijk van wel. Als we bedenken dat het Hebreeuwse woord dat vertaald is met "meningen" heel goed "takken" zou kunnen betekenen, dan komt het beeld in zicht. Dit is wat Elia tegen het volk van Israël zegt: "Wees niet als een vogel die over twee takken fladdert en niet kan beslissen op welke hij gaat zitten. Land nu!"

Dus, vanuit de basisbetekenis van "hinken" of "wiebelen", werd het werkwoord ook gebruikt om "heen en weer gaan" te betekenen en kon het de gedragingen beschrijven van een vogel die over takken of over het nest zweefde of fladderde. Gegeven dit uitgebreide semantische bereik, kiest Jesaja *pasach* om te beschrijven hoe een vogel zijn jongen in het nest zou kunnen beschermen en past dit toe op het doel van God om Jeruzalem te beschutten, te behoeden, te beschermen en te redden.

Nu past deze betekenis van het werkwoord perfect in de context van Exodus 12:28. Adonai Zelf "*pasachs*" over de deur van de Israëlitische huizen om hen te beschermen tegen de vernietiger. Maar dit roept een andere vraag op: is Adonai de vernietiger in de 10e plaag of is het iemand anders? Zoals ik hierboven opmerkte, maakt Ex 12: 12 duidelijk dat het Adonai was Die door het hele land Egypte ging om de eerstgeborenen van de Egyptenaren te slaan, maar in v. 23 is Adonai Degene die "zweeft over" de deur om het Israëlitische huis te beschermen tegen "de vernietiger." Wat is hier aan de hand? Het lijkt erop dat er twee personen aan het werk zijn in dit vers, Adonai en "de vernietiger."

In de traditionele Pesach *haggadah*, wordt benadrukt dat Adonai, en niet een engel, Degene was Die de eerstgeborenen van Egypte neersloeg. Als inleiding op de opsomming van de 10 plagen, reciteert de *haggadah* Ex 12:12 met toegevoegd commentaar:

"En de HEERE bracht ons uit Egypte" - niet door een engel, en niet via een seraf, en niet via een

and not through an intermediary, but the Holy One, blessed be He, in His glory and with His won Being, as it is said, "I will pass through the land of Egypt on this night, and will kill every firstborn of man and beast, and I will execute judgments against all the gods of Egypt: I am the LORD." (Ex 12:12)

"I will pass through the land of Egypt.." - I and no angel; "I will kill every firstborn.." - I and no seraph; "I will execute judgments ... " - I and no intermediary; "I am the LORD" - it is I and no other.

Yet how are we to explain the fact that Adonai is both the One Who destroys and the One Who protects the Israelite homes from "the destroyer?" Once again, we see clear evidence of multiplicity in the Godhead. "The Destroyer" takes the lives of the firstborn of Egypt, yet Adonai is the One Who protects, Who "hovers over" the doors marked by the blood and protects the Israelite homes from "The Destroyer."

Does it not seem quite evident that it was Yeshua Himself Who protected the home from the very wrath of the Almighty as it was poured out upon the Egyptians? Yes, and in precisely the same way as the homes marked by the blood were protected by Adonai Himself, so the sinner who has come to faith in Messiah is protected from the wrath of God by the very One Who was slain for their sins.

Thus, when Exodus 12:12 states that "Adonai will pass over (*pasach*) the door," it means that Adonai Himself will (as it were) "hover" over the door to protect all who are within. He did not "skip" the house or "pass over" the house. Instead, He actively protected the house with His very presence. This Pesach, as you celebrate the great deliverance Israel was given through the mighty hand of God, consider that "Pesach means "to protect" and rejoice! For in the same way that the Israelites were protected from the wrath of "The Destroyer," so we who are "in Yeshua" are protected by His "hovering over us, having applied His own blood to the "door posts" of our lives so that we are saved, redeemed, delivered, and protected from the wrath of God. Indeed, because of what Yeshua our Messiah has accomplished for us, it is truly "the time of our freedom!"

tussenpersoon, maar de Heilige, gezegend zij Hij, in Zijn heerlijkheid en met Zijn gewonnen Wezen, zoals er gezegd wordt: "Ik zal in deze nacht door het land Egypte trekken, en Ik zal elke eerstgeborene van mens en dier doden, en Ik zal oordelen over alle goden van Egypte: Ik ben de HEERE." (Ex 12:12)

"Ik zal door het land Egypte trekken..." - Ik en geen engel; "Ik zal elke eerstgeborene doden..." - Ik en geen seraf; "Ik zal oordelen uitvoeren ... " - Ik en geen tussenpersoon; "Ik ben de HEERE" - het is Ik en geen ander.

Maar hoe moeten we het feit verklaren dat Adonai zowel Degene is Die vernietigt als Degene Die de Israëlitische huizen beschermt tegen "de vernietiger?" Nogmaals, wij zien duidelijk bewijs van veelvoudigheid in de Godheid. "De Vernietiger" neemt de levens van de eerstgeborenen van Egypte, terwijl Adonai Degene is Die beschermt, Die "zweeft boven" de deuren gemarkeerd door het bloed en de Israëlitische huizen beschermt tegen "De Vernietiger."

Lijkt het niet heel duidelijk dat het Yeshua Zelf was Die het huis beschermde tegen de toorn van de Almachtige toen die werd uitgestort over de Egyptenaren? Ja, en op precies dezelfde manier zoals de huizen gemarkeerd door het bloed beschermd werden door Adonai Zelf, zo wordt de zondaar die tot geloof is gekomen in Messiah beschermd tegen de toorn van God door Degene Zelf Die geslacht werd voor hun zonden.

Dus, wanneer in Exodus 12:12 staat dat "Adonai over (*pasach*) de deur zal gaan," betekent het dat Adonai Zelf (als het ware) over de deur zal "zweven" om allen te beschermen die binnen zijn. Het huis heeft Hij niet "overgeslagen" of het huis "gepasseerd". In plaats daarvan beschermde Hij het huis actief met Zijn eigen aanwezigheid. Bedenk deze Pesach, als je de grote bevrijding viert die Israël kreeg door de machtige hand van God, dat "Pesach "beschermen" betekent en verheug je! Want op dezelfde manier als de Israëlieten werden beschermd tegen de toorn van "De Vernietiger," zo worden wij die "in Yeshua" zijn, beschermd door Zijn "zweven over ons, nadat Hij Zijn eigen bloed heeft toegepast op de "deurposten" van onze levens, zodat we gered, verlost, bevrijd en beschermd zijn tegen de toorn van God. Inderdaad, vanwege wat Yeshua, onze Messiah, voor ons heeft volbracht, is het werkelijk "de tijd van onze vrijheid!"